

Personellsikkerhet

Nettverkssamling
Arbeidslivsjuristene

Losby Gods 11. september 2025

Cecilie Fauchald Rygg, advokat
Cathrine Bjoland-Øverby, advokat

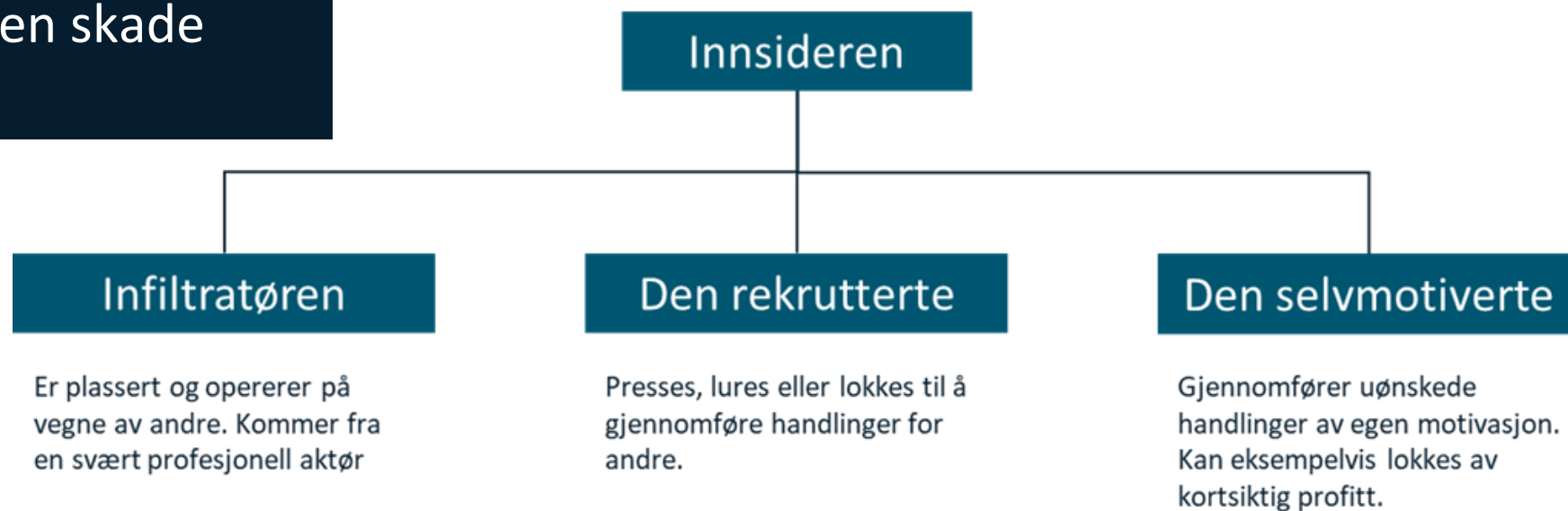

Agenda

- Hva er personellsikkerhet
- Sikkerhetshensyn som saklig formål
- Aktuelle rettslige problemstillinger
 - Sikkerhetsklarering
 - Diskriminering
- Helhetlig arbeid med personellsikkerhet – et eksempel

Hva er personellsikkerhet?

Personellsikkerhet handler om helhetlig håndtering av risikoen for at personell med legitim tilgang til virksomhetens verdier påfører virksomheten skade eller tap.

Spionsiktet mann erkjenner å ha mottatt penger for informasjon

Mannen PST har siktet for spionasje for Russland er varetektsfengslet i fire uker. Mannen ble pågrepet i en politiaksjon på en restaurant i Oslo lørdag, og innrømmer å ha solgt informasjon.

[Sverre Holm-Nilsen](#)
Journalist

[Philippe Bédos Ulvin](#)
Journalist

[Idunn Lavik](#)
Journalist

[Christine Svendsen](#)
Journalist

Publisert 17. aug. 2020 kl. 11:08
Oppdatert 28. aug. 2020 kl. 12:46

Artikkelen er flere år gammel

Let som han skulle teste systemet – svinn banken for 75 millioner kroner

Vikaren svindla banken for om lag 75 millioner kroner medan han var på jobb i Sparebanken 1 SMN.

GROVT UNDERSLAG: Bankvikaren er tiltalt for å ha underslått om lag 75 millioner kroner fra Sparebank 1 SMN i Trondheim.

FOTO: BENT LINDSETMO / NRK

[Sunniva Skurtveit](#)
Journalist

[Karl Sørbe](#)
Journalist

Publisert 4. des. 2023 kl. 09:46
Oppdatert 4. des. 2023 kl. 18:24

Etterforsker minst syv saker med utro banktjenere i Norge

Antallet bankansatte som skal ha samarbeidet med kriminelle øker. Finans Norge advarer nå mot nye «infiltratorer» og «rekrutterte» i finansnæringen.

Spionsiktet gjesteforsker innrømmer å være russisk

PST har ment at mannen har falsk identitet, og at han er en såkalt illegalist. Nå bekrefter han selv at han ikke er fra Brasil.

den russiske ambassaden

[Ida Louise Rostad](#)
Journalist

[Aurora Berg](#)
Journalist

[Ingvald Vik](#)
Journalist

[Eskild Johansen](#)
Journalist

[Kari Anne Skoglund](#)
Journalist

Vi rapporterer fra Tromsø

Publisert 13. des. 2023 kl. 15:34
Oppdatert 13. des. 2023 kl. 21:43

Nordmann tiltalt for spionasje mot Norge og USA for Russland og Iran

På møter i Serbia, Tyrkia og Norge overleverte den spiontiltalt ambassadevakten plantegninger, adresser og andre opplysninger til Iran og Russland, ifølge tiltalen.

USAs ambassade har tidligere bedt om bistandsadvokat i saken.

FOTO: STIG JAARVIK / NRK

[Julia Kirsebom Thommessen](#)
Journalist

[Mathias Revheim-Rafaelsen](#)
Journalist

Publisert i går kl. 13:57
Oppdatert i går kl. 16:15

Hvordan treffer dette arbeidslivsjurister

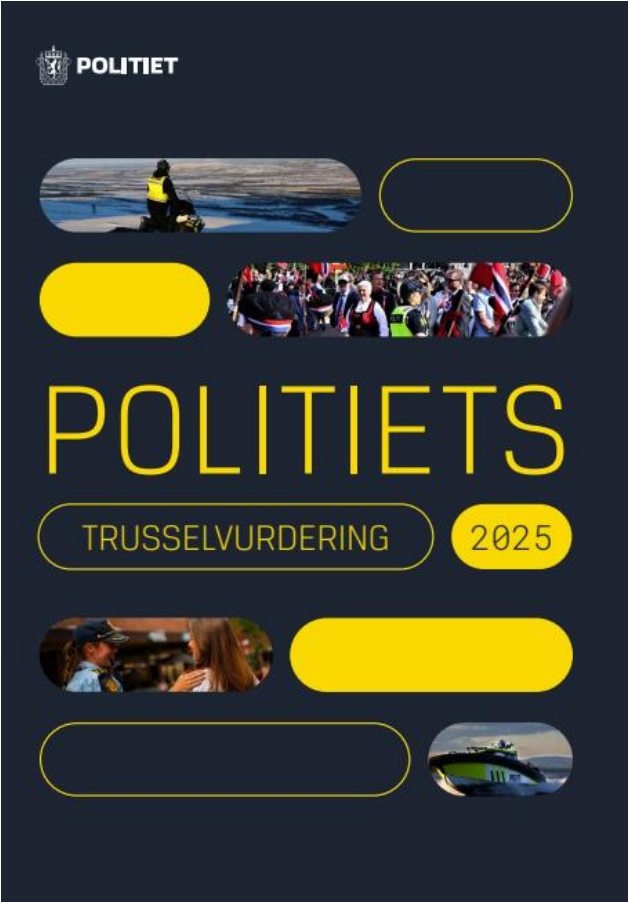
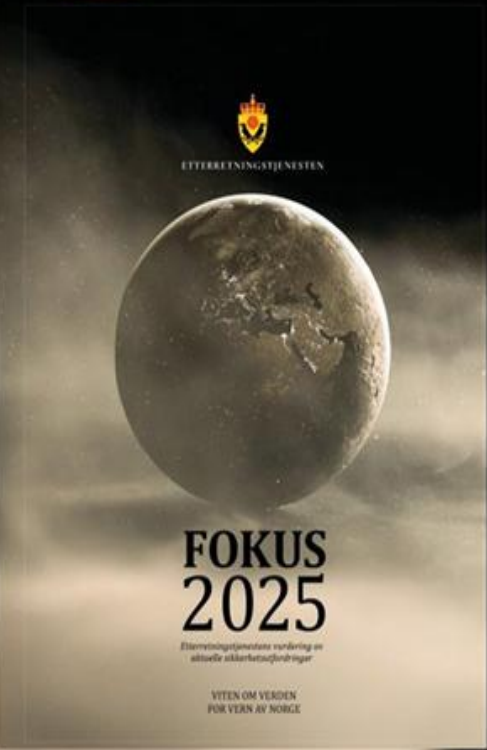
Beskytte bedriftens verdier, samtidig som kandidater og de ansattes rettigheter er godt ivaretatt.

Rettslig handlingsrom

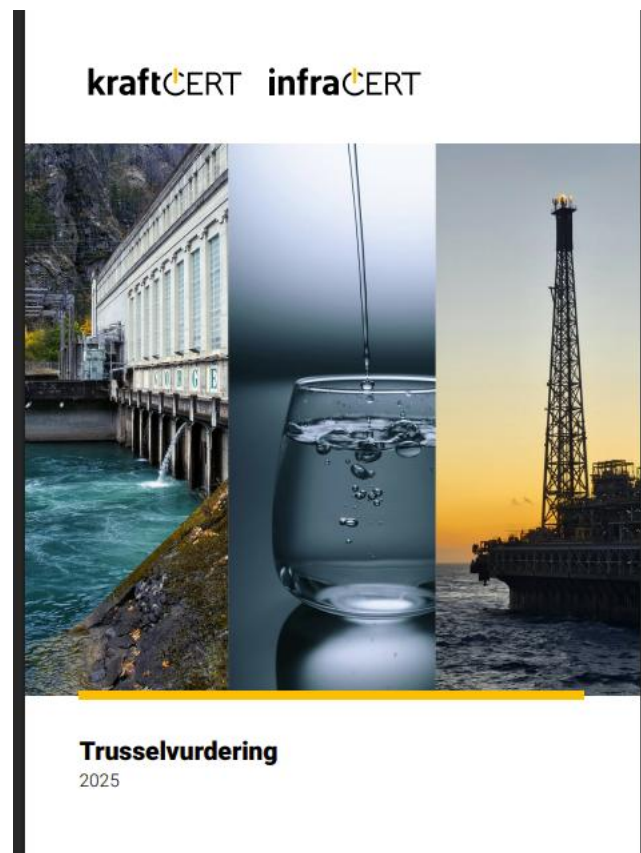
Sikkerhets-/og trusselvurderinger

Tverrfaglig samarbeid

Nasjonale trusselvurderinger

Trusselvurderinger for egen sektor?

Den aktuelle bedrift

- Verdikartlegging
 - Hva er verdiene som er sentralt å beskytte?
 - Betydning kun for egen bedrift eller også for samfunnet for øvrig?
- Kategorisering av roller/stillinger
 - Hvilke stillinger/roller får tilganger og fullmakter som kan gjøre betydelig skade på de verdiene som må beskyttes?
 - Hvordan gå frem for å kategorisere roller/stillinger?

Rettslig rammeverk

- Sikkerhetsloven
- Sektorregelverk
- Arbeidsmiljøloven
- Personopplysningsloven og GDPR
- Likestillings- og diskrimineringsloven

Sikkerhetsklarering – sikkerhetsloven 2018

- Arbeidsgiver vurderer behovet for å søke sikkerhetsklarering for sine ansatte knyttet til ulike stillinger, prosjekter, arbeidsoppgaver etc.
- Man kan kun søke sikkerhetsklarering knyttet til behovet i et konkret, bestående arbeidsforhold
- Sikkerhetsklarering- «En person kan bare klareres dersom det ikke finnes rimelig grunn til å tvile på at personen er sikkerhetsmessig skikket»
- Helhetsvurdering - «skal det legges vekt på forhold som er relevante for personens pålitelighet, lojalitet og dømmekraft»

Sikkerhetsklarering forts.

- I praksis – det legges stor vekt på blant annet kontakt med hjemlandet/utlandet, særlig med tanke på mulighet for press på slektninger etc.
- Tekna vant en sak i Oslo tingrett mot Forsvarsdepartementet i 2020 – en ansatt på FFI – gift med russisk statsborger. Rettens begrunnelse: sjablonmessig saksbehandling, ikke helhetlig vurdering av ansattes pålitelighet, lojalitet og dømmekraft m.v.
- Utfordring: Klimaet etter Russlands invasjon i Ukraina i 2022 er blitt enda tøffere i disse sakene, men strammet seg til allerede i 2014 da Russland gikk inn på Krim.

FORSVAR

Erfaren FFI-forsker mistet sikkerhetsklarering på grunn av russisk ektefelle

– For stor risiko i dagens sikkerhetspolitiske situasjon, mener staten. Nå har forskeren saksøkt staten.

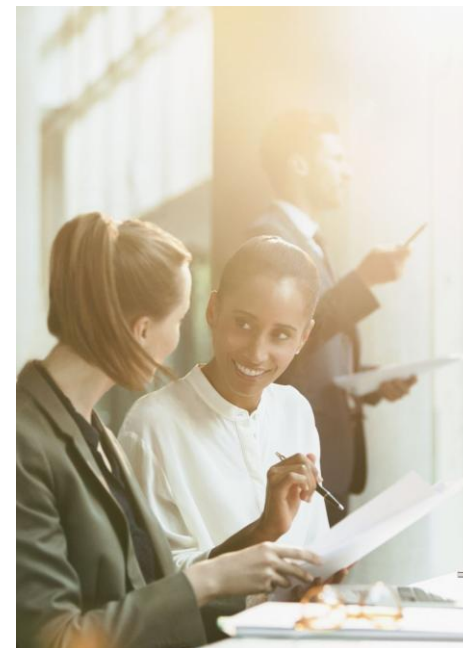

Utfordringene for arbeidstaker i sikkerhetsklareringssaker

- Manglende innsyn og begrunnelse grunnet myndighetenes behov for hemmelighold
- Vanskelig å forsvare seg, ikke alltid man vet den egentlige grunnen for avslaget
- Altfor lang saksbehandlingstid fører til at man mister jobbtilbud
- Må søke på nytt for hver gang man får et oppdrag

Forslag om endring i sikkerhetsloven - vår 2025

- Forslag om å innarbeide prinsippet om helhetlig og individuell vurdering i lovteksten i § 8-4
- *"avgjørelse.. skal fattes ...individuell og konkret helhetsvurdring av forhold som kan påvirke personens sikkerhetsmessige skikkethet"*
- *"både forhold som taler **for og mot** at personen er sikkerhetsmessig skikket, skal inngå i helhetsvurderingen"*
- Forholdet til forvaltningens behov for nøkkelkompetanse
- Høringsfrist 22.4, saken er under behandling

Når høyt utdannede iranere blir til «sikkerhetsrisikoer»

Det finnes ikke ett eneste kjent tilfelle der en iransk utdannet i Norge har misbrukt sin posisjon til å skade landet. Likevel behandles vi kollektivt som potensielle trusler.

Mange har gitt opp, forlatt Norge med brustne hjerter og skadde sjeler, skriver forfatteren. — Hvor mange saker skal staten tape i retten før man lærer? Foto: Privat

Diskriminering – eller lovlig forskjellsbehandling?

Forskjellsbehandling på grunn av bl.a etnisitet, religion, funksjonsnedsettelse er forbudt, jf. Idl. § 6 (1)

- Før, nå, fremtid og antatte forhold
- Ved egen person eller tilknytning til en annen person
- Direkte (§ 7) eller indirekte (§ 8)?

I alle sider av et arbeidsforhold, jf. Idl. § 29

- Utlysning av stilling
- Ansettelse, omplassering og forfremmelse

Likevel lovlig? Ldl. § 9

- Saklig formål?
- Nødvendig og egnet måte å oppnå formålet?
- Ikke uforholdsmessig inngripende?
- (Egenskapen har avgjørende betydning for utøvelsen av arbeidet eller yrket)

Dokumenter vurderingene

Sikkerhetshensyn kan gi handlingsrom

- Gjør stegene i diskrimineringsvurderingen – likevel lovlig?
- Vis at handlingsalternativer er vurdert
- Konkrete begrunnelser – sikkerhetshensyn ikke statisk
- Dokumentasjon
- Mangfoldsperspektiv
- DIN-2023-552 og DIN-2021-771

Nyere praksis og veiledning

Diskrimineringsnemnda

- [DIN-2022-1093](#) Krav om sikkerhetsklarering. Ektefellens tilknytning til annet land. Lovlig forskjellsbehandling.
- [DIN-2023-68](#) Direkte forskjellsbehandling på grunn av etnisitet, men likevel lovlig jr. Idl § 9. Nemnda legger arbeidsgivers vurdering til grunn.

Likestillings- og diskrimineringsombudet

- [Diskrimineringsretten 2023](#)

Helhetlig tilnærming - eksempel

Oppdaterte og
konkrete
sikkerhetsvurderinger

Tverrfaglighet

Sikkerhetskultur
basert på tillit og
åpenhet

Omsorgsperspektiv

Partssamarbeid –
involvere tillitsvalgte

Dokumentasjon

Helhetlig personellsikkerhet

Hvordan kan arbeidslivets parter bidra?

- Hvordan jobbe sammen om personellsikkerhet, på en måte som bidrar til en sikkerhetskultur preget av tillit?
- Det legges mye ansvar på den enkelte arbeidsgiver
- Må ikke være for naive, men samtidig ta hensyn til enkeltmenneskene
- Vi og våre tillitsvalgte kan være vaktbikkjer, passe på at AG gjør en konkret vurdering
- Særlig viktig å ivareta de som allerede er ansatt – stillingsvern og kvalifikasjonstap
- Spørsmål/refleksjoner?

Takk for oss!